

**STUDIU PRIVIND PATRIMONIUL CONSTRUIT TRADIȚIONAL AL LOCALITĂȚILOR DIN JUDEȚUL HARGHITA
PENTRU PROGRAMUL**

**FALUKÉPVÉDELMI TANULMÁNY A HARGITA MEGYEI FALVAK HAGYOMÁNYOS, ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÉNEK
MEGŐRZÉSÉRE**

**“OCROTIREA ȘI CONSERVAREA IMAGINII SATULUI
HARGHITEAN”**

“HARGITA MEGYEI FALUKÉPVÉDELMI PROGRAM”

**SATUL NICOLENI – COM. ȘIMONEȘTI
SZÉKELYSZENTMIKLÓS – SIMÉNFALVA
KÖZSÉG**

Beneficiar /Megrendelő:

Județul Harghita – Consiliul Județean Harghita
Hargita Megye – Hargita Megye Tanácsa

decembrie 2015 – februarie 2016

2015 december – 2016 február

FOAIA DE CAPAT/BEVEZETŐ

Denumire proiect: STUDIU PRIVIND PATRIMONIUL CONSTRUIT TRADIȚIONAL AL LOCALITĂȚILOR DIN JUDEȚUL HARGHITA PENTRU PROGRAMUL “OCROTIREA ȘI CONSERVAREA IMAGINII SATULUI HARGHITEAN”

Tervmegnevezés: HARGITA MEGYEI FALUKÉPVÉDELMI PROGRAM: FALUKÉPVÉDELMI TANULMÁNY A HARGITA MEGYEI FALVAK HAGYOMÁNYOS, ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÉNEK MEGŐRZÉSÉRE

Amplasament: județ Harghita, com. Șimonești, sat Nicoleni

Helyszín : Hargita megye, Siménfalva község, Székelyszentmiklós

Beneficiar: Consiliul Județean Harghita

Megrendelő: Hargita Megye Tanácsa

Coordonator proiect: S.C. TOPOPREST S.R.L., arh. Bălan Ioan

Tervkordinátor:

Specialiști RUR / szakértők:

arh. Bălan Ioan

Specialiști DMI / Műemlékvédelmi szakértők:

arh. Máthé Zoltán

Elaborator studiu / Tanulmány készítője:

S.C. TOPOPREST S.R.L., S.C. YOUPLAN S.R.L.-D., S.C. ARC STUDIO S.R.L.

Proiectanți / Tervezők:

urb. Timotei Fecioru

urb. peis. Blága Botond

urb. peis. Ioana Alexandra Mircea

urb. Andrei Ștefan Săbău

Nr. proiect / Tervszám: 28656/96/2015

Data / Dátum: 12. 2015 - 02.2016

Faza / Tervfázis: Studiu / Tanulmány

BORDEROU GENERAL/TARTALOMJEGYZÉK

1. Piese scrise/ Írott rész

- Pagina de titlu, lista de semnături / Címlap
- Borderou / Tartalomjegyzék
- Memoriu – concluzii privind cartarea satului și patrimoniul material local/
Következtetések – a falu helyi örökségének feltérképezése
- Tabelul de evaluare /Értékelő táblázat
- Fișe de cartare /Értékelő adatlap
- Regulament local de urbanism privind ocrotirea imaginii satului /
A faluképvédelmet elősegítő helyi urbanisztikai szabályzó

2. Piese desenate / Rajzolt rész

- Localizare în județ / Elhelyezkedési térkép
- Hărți istorice/Történelmi térképek
- Plan de situație / Helyszínrajz
- Peisaj teritorial / Környező táj
- Analiza peisajului / Tájelemzés
- Reglementări urbanistice/Urbanisztikai szabályzó

3. DVD

Piese scrise/ Írott rész

- Memoriu – concluzii privind cartarea satului și patrimoniul material local
Következtetések – a falu helyi örökségének feltérképezése
- Tabelul de evaluare /Értékelő táblázat
- Fișe de cartare / Értékelő adatlap
- Regulament local de urbanism privind ocrotirea imaginii satului /
A faluképvédelmet elősegítő helyi urbanisztikai szabályzó

Piese desenate

- Localizare în județ / Elhelyezkedési térkép
- Hărți istorice/Történelmi térképek
- Plan de situație / Helyszínrajz
- Peisaj teritorial / Környező táj
- Analiza peisajului / Tájelemzés
- Reglementări urbanistice/Urbanisztikai szabályzó

Fotografii

- Fotografii elemente valoroase / Értékes elemeket tartalmazó fotók
- Fotografii / fotók

**STUDIUL PRIVIND PATRIMONIUL CONSTRUIT TRADIȚIONAL AL LOCALITĂȚILOR DIN JUDEȚUL HARGHITA
PENTRU PROGRAMUL**

**FALUKÉPVÉDELMI TANULMÁNY A HARGITA MEGYEI FALVAK HAGYOMÁNYOS, ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÉNEK
MEGŐRZÉSÉRE**

MEMORIU – SAT NICOLENI, COM. ȘIMONEȘTI

MŰLEÍRÁS – SZÉKELYSZENTMIKLÓS – SIMÉNFALVA KÖZSÉG

CUPRINS / TARTALOMJEGYZÉK

- 1. SCOPUL STUDIULUI / A TANULMÁNY CÉLJA**
- 2. DATE DESPRE LOCALITATE / A TELEPÜLÉS LEÍRÁSA**
- 3. STRUCTURA ȘI TIPUL LOCALITĂȚII / A TELEPÜLÉS TÍPUSA ÉS SZERKEZETE**
- 4. CONCLUZIILE TABELULUI DE EVALUARE / KÖVETKEZTETÉSEK – ÉRTÉKELŐ TÁBLÁZAT**
 - A. Locuințe/obiective de utilitate publică / Lakóházak és középületek**
 - B. Șuri / Csűrök**
 - C. Porți / Kapuk**
 - D. Împrejmuiri / Kerítések**
 - E. Fântâni / Kutak**
 - F. Clădiri anexe pentru utilaje, clădiri anexe pentru depozitare, cuptoare, wc in curte, stup de albine, morminte și opere comemorative de război**
Melléképületek, tározók, kemencék, árnyékszék, méhkaptár, hadisírok és megemlékező alkotások
- 5. MONUMENTE ȘI SITURI ARHEOLOGICE / MŰEMLEKEK ÉS RÉGÉSZETI HELYEK**
- 6. ELEMENTE PROPUSE PENTRU PROTECȚIE LOCALĂ / HELYI VÉDELEMRE KIJELELT ELEMEL**
- 7. ELEMENTE VALOROASE / ÉRTÉKES ELEMEL**

**STUDIUL PRIVIND PATRIMONIUL CONSTRUIT TRADIȚIONAL AL LOCALITĂȚILOR DIN JUDEȚUL HARGHITA
PENTRU PROGRAMUL**

**FALUKÉPVÉDELMI TANULMÁNY A HARGITA MEGYEI FALVAK HAGYOMÁNYOS, ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÉNEK
MEGŐRZÉSÉRE**

MEMORIUM – SAT NICOLENI, COM. ȘIMONEȘTI
MŰLEÍRÁS – SZÉKELYSZENTMIKLÓS – SIMÉNFALVA
KÖZSÉG

1. SCOPUL STUDIULUI / A TANULMÁNY CÉLJA

Motto: "Cea mai interesantă zonă, aflată pe aceste granițe, este frumoasa țară a secuilor, cel care este cel mai puțin cunoscut, despre care și noi însuși știm puține lucruri. Prin urmare a fost o nevoie urgentă de a descoperi și descrie"

Motto: „És éppen ezen véghatárainkon fekvő legérdekesebb terület, a szép Székely föld az, mely legkevésbé van ismerve, melyről önmagunk is legkevésébbet tudunk. Égető szükségé vált tehát annak felkutatása és ismertetése" (Orbán Balázs)

Obiectul studiului este identificarea elementelor valoroase care fac parte din patrimoniul material al satului și alcătuirea unui regulament local de urbanism care să protejeze specificul locului. Pentru aceasta sunt inventariate toate casele, șurele, porțile, împrejmirile, fântânile, spațiile verzi, clădirile anexe pentru utilaje, clădirile anexe pentru depozitare, cuptoarele, wc-urile în curte, stupii de albine, mormintele și operele comemorative de război. Se realizează o bază de date, structurată pe trei categorii: tipologie, originalitate și stare de degradare. Pentru componentele valoroase ale patrimoniului material local se vor realiza fișe de cartare și relevee sumare.

A felmérés célja: azonosítani az értékes elemeket, amelyek az itteni falvak anyagi örökségének részeit képezik, valamint egy helyi urbanisztikai szabályzat létrehozása, mely a helyi jellegzetességek megvédésére fektet hangsúlyt. Ennek érdekében feltárba vesszük az összes házat, csúrt, kaput, kerítést, zöldsövegetet, melléképületet, kemencét, árnyékszékét, méhkaptárt, hadisírokat és megemlékező alkotásokat. Készül egy adatbázis három kategóriába rendezve: tipológia, eredetiség és állapot. A helyi anyagi örökség értékes komponenseiről értékelő adatlap és vázlatos felmérés készül.

Scopul nostru este, în afară de a înțelege satul și de realiza diferite propuneri, atragerea atenției asupra distrugerii elementelor arhitecturale valoroase caracteristice satului secuiesc, respectiv: porți secuiești; porți din zidărie cărămidă sau piatra cu închidere pe întreaga deschidere; prispe sculptate; învelitori din țiglă sau șindrila, etc – care au un rol important în

definirea peisajului. Dispariția treptată a șurelor și a caselor vechi secuiești și înlocuirea acestora cu intervenții noi, stridente, atipice, face ca satul să piardă din caracterul original. În calitate de elaboratori ai acestui studiu, considerăm ca o datorie imensă semnalarea și luarea de măsuri împotriva pericolului de a deteriora și pierde bogăția culturală și arhitecturală a satelor secuiești.

Munkánk célja a megismerésen, ismertetésen és javaslatokon túl a figyelemfelkeltés a székely falukép értékes, jellegzetes elemeinek pusztulását illetően: a faragott székelykapuk, kőből, téglából falazott, vaskos, cseréppel fedett vagy ívvel lezárt udvarházakra jellemző kapuoszlopok, a faragott tornácok, a kézzel vetett cserép, vagy zszindellyel fődött magas szögű tetők, melyek tájmeghatározó szerepe is rendkívül fontos, valamint az egyre fogyó csűrök, melyek mesteri faszervezete, látványos tömege nélkül nem székely falu többé a falu. E tanulmány szerzőiként, úgy gondoljuk, kötelességünk jelezni és lépéseket tenni annak irányába, hogy megakadályozzuk e kultúrában és építészeti értékekben gazdag falvak pusztulását.

2. DATE DESPRE LOCALITATE / A TELEPÜLÉS LEÍRÁSA

Satul Nicoleni, situat chiar în centrul comunei Șimonești, la cca 10km de Cristuru Secuiesc, este una din cele mai mici așezări din comună, cu o suprafață de numai 14 ha și un număr de 69 de locuitori. Este o localitate de vale, situată la cca 450 m altitudine, străbătută de pârâurile Sas și Farras, afluenți ai Albei. Ca formă majoră de relief se încadrează în Subcarpații Târnavei Mici, una din grupele de dealuri ale Subcarpaților Transilvaniei, fragmentați de bazinul hidrografic al Târnavei Mari. Nu are un topoclimat aparte, încadrându-se în tipul general de climă al zonei, continentală moderată, deoarece dealurile dimprejur sunt pustii, lipsite de păduri și nu-i oferă protecție împotriva vânturilor zonei.

Satul are un profil economic zoo-agricol, cu accentul mai mult pe creșterea animalelor și cultivarea de pomi fructiferi, fiind activități mai puțin costisitoare decât agricultura.

Székelyszentmiklós Siménfalva községének a közepében helyezkedik, mely kb.10 km-re található Székelykeresztúrtól. A legkisebb település, területe 14 ha-on fekszik és összesen 69 lakosa van. A mintegy 450 m tengerszint feletti magasságban fekvő települést délről a Forrás-pataka, nyugatról a Sás-pataka keresztezi, melyek az Alba-patakába torkoltnak. Fő domborzatát tekintve a Szubkárpatok Kis-Küküllőjében fekszik, az erdélyi Szubkárpatok hegycsoportjain, melyet hidrográfiailag a Nagy-Küküllő medencéje fragmentál. Nincs külön, helyi éghajlata, a térség általános klímája jellemző rá, azaz mérsékelten kontinentális; mivel a környező dombokvidékek kihalt, erdőmentes részek, így nincsenek a szélétől sem védve. A falu gazdasági profilját főként állattenyésztés, valamint fafeldolgozás képezi, azonban a hangsúly az állattenyésztésen van és a gyümölcstermesztésen, mivel ezek anyagilag kevesebb pénzt vesznek el, mint a mezőgazdaság.

Prima mențiune a așezării, apare în 1333, sub numele de Sac. De S. Nicolao, însă zona a fost locuită încă din neolitic, așa cum o demonstrează descoperirile arheologice din apropierea satului: cultura Witemberg, epoca bronzului, Haalstadt din epoca fierului și din neolitic. Așezarea s-a format în jurul unei biserici fortificate.

A helységet először 1333-ban említik Sac.De S.Nicolao néven, azonban már a kőkorszakban is lakott település volt, melyet bizonyítják a falu közelében lévő régészeti felfedezések: a Witemberg kultúra a bronzkorból, a Haalstadt a vaskorból és az újkőkori kultúra egyaránt. A település egy erődtemplom köré épült.

3. STRUCTURA ȘI TIPUL LOCALITĂȚII / A TELEPÜLÉS TÍPUSA ÉS SZERKEZETE

Satul Nicoleni este o așezare cu o structură adunată cu dezvoltare radială, cu nucleu central, reprezentând vechea vatră a satului, având ca element principal biserica. În jurul acesteia s-au concentrat apoi clădirile de interes public: școala și centrul comunitar. Străzile principale radiază organic din rondul central, de jur împrejurul acestuia, generând patru brațe. Construcțiile sunt dispuse într-o structură parcelară tip bandă, cu poziționarea preponderent perpendiculară pe axul drumului, formând un front stradal cu interspații. Șura, în gospodăriile care mai au acest element, este poziționată pe direcție transversală, paralelă cu axul drumului și împarte lotul în două spații – curtea față și grădina din spate. În curtea din față se regăsesc anexele mici, precum fântâni, cuptoare și bucătării de vară, iar în cea din spate, alte anexe pentru depozitare și WC-uri.

Székelyszentmiklós egy pont köré szerveződő falu, központjában a templommal, mely egyben a falu szíve is. E köré szerveződtek a további középületek: az iskola és a közösségi ház. A főbb utcák a központi részből ágazódnak szét, 4 főbb utat generálva. Az utcaszerkezet néhol tömör, szalagtelkes máshol nagyobb távolságokra, laza, szabálytalan beépítéssel. A domináns utcakép laza sorházas beépítésű. A csűrnek, - azokban a háztartásokban, ahol még megtalálható -, hosszanti, párhuzamos elhelyezkedése van az út tengelyével és a parcellát két részre osztja: udvar és szántó. Az udvaron találhatóak a kisebb tározók: kutak, kemence, a nyári-konyha, árnyékszék. A csűr mögötti részen pedig egyéb tárolásra alkalmas tározók, valamint szántó vagy gyümölcsös.

4. CONCLUZIILE TABELULUI DE EVALUARE / KÖVETKEZTETÉSEK – ÉRTÉKELŐ TÁBLÁZAT

A. Locuințe/obiective de utilitate publică / Lakóházak és középületek

Au fost numărate 49 locuințe și obiective de utilitate publică, care au fost clasificate după trei categorii: tipologie, originalitate și starea de degradare. Cele trei categorii prezintă următoarele subcategorii:

49 ház -beleértve középületeket- volt azonosítva, melyek a következők szerint csoportosulnak: típus, eredetiség és állapot. Ezen három kategória a következő alkategóriákat tartalmazza:

1. CASE DE LOCUIT / LAKÓHÁZ

A. Tipologie / Típus

A. case tradiționale simple și vechi

Szimpla, hagyományos régi ház

B. case tradiționale vechi cu arhitectură mai complexă

Hagyományos, régi ház bonyolultabb architektúrával

C. case de locuit comune construite după anul 1950

Az 1950-es évek után épített, szokásos lakóház

D. case stridente și deranjante din punct de vedere a imaginii satului tradițional

A hagyományos faluképtől eltérő, kirívó, zavaró ház

E. conace sau clădiri cu acest caracter

Kúriák és hasonló karakterű házak

B. Originalitate / Jelleg

- fără nicio intervenție

Eredeti, beavatkozás nélküli

- prezentând intervenții potrivite (de renovare)

Megfelelő beavatkozással (felújítás)

- prezentând intervenții nepotrivite (de alterare a arhitecturii inițiale)

Nem megfelelő beavatkozással (módosítja az eredeti architektúrát)

C. Stare fizică / Állapot

- bună / Jó
- medie / Átlagos
- rea / Rossz

2.OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ / KÖZÉPÜLETEK

Astfel, se identifică ca obiective de utilitate publică 3 construcții, respectiv: biserica, 1 clădire de învățământ – școală generală, 1 casă de cultură.

Középületek (3 db.): 1 templom, 1 iskola, 1 kultúrotthon

Concluzii / Következtetések:

A. Tipologie / Típus

cca 80% - 39 case tradiționale simple și vechi

39 szimpla, hagyományos régi ház

cca 8% - 4 case tradiționale vechi cu arhitectură mai complexă

4 hagyományos, régi ház bonyolultabb architektúrával

cca 10% - 5 case de locuit comune construite după anul 1950

5 az 1950-es évek után épített, szokásos lakóház

cca 2% - 1 casă stridentă și deranjantă din punct de vedere a imaginii satului tradițional

1 hagyományos faluképtől eltérő, kirívó, zavaró ház

0.00% - 0 conace sau clădiri cu acest caracter

0 kúria

B. Originalitate / Jelleg

cca 51% - 25 case fără nicio intervenție

25 eredeti, beavatkozás nélküli

cca 22% - 11 case prezentând intervenții potrivite (de renovare)

11 megfelelő beavatkozással (felújítás)

cca 26% - 13 case prezentând intervenții nepotrivite (de alterare a arhitecturii inițiale)

13 nem megfelelő beavatkozással (módosítja az eredeti architektúrát)

C. Stare fizică / Állapot

Cca 45% - 22 case stare fizică bună / 22 jó állapotú

Cca 35% - 17 case stare fizică medie / 17 átlagos állapotú

cca 20% - 10 case stare fizică rea / 10 rossz állapotú

Marea majoritate a caselor din satul Nicoleni –cca 80% sunt case vechi, tradiționale, și numai un sfert din fondul construit a suferit intervenții nepotrivite, de modificare a arhitecturii originale. Un sfert din locuințele renovate au fost modificate în spiritul arhitectural local, ceea ce arată

interesul locuitorilor pentru conservarea moștenirii lor culturale. **Rezultă că satul Nicoleni își păstrează în cea mai mare parte imaginea caracteristică satului autentic vechi, fiind un bun exemplu de atmosferă rurală autohtonă.**

A házak nagy többsége régi, hagyományos ház (80%), csupán a házak negyedénél észlelhető helytelen beavatkozás az eredeti architektúrájukat tekintve. A felújított házak negyede a helyi építészeti szellem/stílus alapján módosult, mely jelzi, hogy a lakosok érdeklődést mutatnak az iránt, hogy megőrizzék a kulturális örökségüket.

Összegzésként elmondható, hogy Székelyszentmiklós őrzi a legnagyobb mértékben a régi faluk jellegzetes képét, mely által egy jó példa az ősi, vidéki tipológiának.

În prezent, jumătate din casele din sat au suferit intervenții, fapt ce denotă că locuitorii prezintă atât interesul cât și fondurile necesare pentru a-și îngriji casele, motiv pentru care puțin sub jumătate – cca 45% sunt în stare fizică bună. Există, totuși, un procent destul de mare de construcții – cca 20%, în stare avansată de degradare, ce se vor distruge în anii următori, dacă nu vor fi renovate și încă cca 35% din case în stare medie, care vor avea nevoie de intervenții în următorii ani.

Pe fondul scăderii demografice al întregii zone și al migrării populației tinere către orașele cu mai multe oportunități, **este posibil să asistăm în următorii ani la o restrângere a populației din Nicoleni, ceea ce face cu atât mai importantă păstrarea elementelor actuale valoroase și reabilitarea, pe cât posibil a gospodăriilor în curs de alterare.**

Jelenleg a házak felét módosították, mely jelzi, hogy a lakosokat érdekli a házak gondozása és hogy megfelelő anyagi tőkével is rendelkeznek ehhez; ennek köszönhető, hogy a házak majdnem fele (45%) jó állapotban van. Az épületek 20%-nál nem megfelelő beavatkozás figyelhető meg, ezek tovább fognak degradálódni, ha nem történnek módosítások, ezen kívül 35%-uk átlagos állapotú, melyeknél szintén beavatkozás szükséges a közeljövőben. A demográfiai csökkenés és a fiatalok elvándorlásának hátterében az áll, hogy jóval több lehetőséget tartogatnak számukra a városok, valószínűleg szemtanúi lehetünk majd Székelyszentmiklóson az épületállomány korlátozásának, ami miatt még fontosabbá válik a jelenlegi értékes elemek megőrzése és azok rehabilitációja háztartásonként eltérő intenzitással.

B. Șure / Csűrök

Au fost numărate 23 șure care au fost clasificate după trei categorii: tipologie, originalitate și starea de degradare. Cele trei categorii prezintă următoarele subcategorii:

23 csűr volt azonosítva, melyek a következők szerint csoportosulnak: típus, eredetiség és állapot. Ezen három kategória a köv. alkategóriákat tartalmazza:

A. Tipologie / Típus

A. șure simple din bârne de lemn

Szimpla, fagerendás csűr

B. șure din bârne de lemn cu grajd pentru animale, din piatră sau cărămidă

Fagerendás csűr kő- vagy téглаistállóval

C. șure din cărămidă sau piatră

Tégla- vagy kőcsűr

D. șure noi din cadre de lemn și scânduri

Új, fakeretes, deszkázott csűr

E. șure aferente conacelor

Kúriákhoz tartozó csűr

B. Originalitate / Jelleg

- fără nicio intervenție
Eredeti, beavatkozás nélküli
- prezentând intervenții potrivite (de renovare)
Megfelelő beavatkozással (felújítás)
- prezentând intervenții nepotrivite (de alterare a arhitecturii inițiale)
Nem megfelelő beavatkozással (módosítja az eredeti architektúrát)

C. Stare fizică / Állapot

- bună / Jó
- medie / Átlagos
- rea / Rossz

Concluzii / Következtetések:

A. Tipologie / Típus

- cca 87% - 20 șure simple din bârne de lemn
20 szimpla, fagerendás csűr
- cca 13% - 3 șure din bârne de lemn cu grajd pentru animale, din piatră sau cărămidă
3 Fagerendás csűr kő- vagy téglaiállalóval
- 0.00% - 0 șure din cărămidă sau piatră
0 Téglavagy kőcsűr
- 0.00% - 0 șure noi din cadre de lemn și scânduri
0 Új, fakeretes, deszkázott csűr
- 0.00% - 0 șure aferente conacelor
0 Kúriákhoz tartozó csűr

B. Originalitate / Jelleg

- cca 78% - 18 șure fără nicio intervenție
18 Eredeti, beavatkozás nélküli csűr
- Cca 9% - 2 șure prezentând intervenții potrivite (de renovare)
2 csűr megfelelő beavatkozással (felújítás)
- cca 13% - 3 șure prezentând intervenții nepotrivite (de alterare a arhitecturii inițiale)
3 csűr nem megfelelő beavatkozással (módosítja az eredeti architektúrát)

C. Stare fizică / Állapot

- cca 17% - 4 șure în stare fizică bună
4 jó állapotú
- cca 61% - 14 șure în stare fizică medie
14 átlagos állapotú
- cca 22% - 5 șure în stare fizică rea
5 rossz állapotú

Puțin sub jumătate din gospodăriile din Nicoleni mai includ în perimetru o șura. Importanța acestei construcții în viața locuitorilor este în declin rapid, pe fondul scăderii activităților economice

care o făceau necesară în trecut: păstorit, agricultură, etc. Acest lucru este relevat de faptul că nu există în sat decât șure vechi, tradiționale și mare parte din ele, cca 78% nu au fost niciodată renovate sau modificate.

În prezent foarte puține șure – cca 17% mai sunt în stare fizică bună, restul de cca 83% fiind în curs de degradare sau deja semi-distruse - cca 22%. **Rezultă că necesitatea și interesul pentru șure este în continuă scădere și, deși în prezent satul păstrează în proporție mare aspectul tradițional al gospodăriilor autohtone, prin pierderea șurei ca element arhitectural, peisajul rural se va altera.**

A háztartások kevesebb, mint fele rendelkezik csűrrel. A lakosok csűrök iránti érdeklődése negatív tendenciát mutat a gazdasági tevékenységek visszaesése miatt (juhok terelése, mezőgazdaság) . Ez a tény azért releváns, mert emiatt csak régi, hagyományos csűrök vannak a faluban, kb.78%-át soha nem újítták fel vagy soha nem módosították.

Jelenleg nagyon kevés csűr van jó állapotban (17%), azonban a többi (83%) folyamatosan degradálódik vagy félig tönkretett állapotban találhatóak (22%). Összegzésként elmondható, hogy a szükségességüket és az irántuk való érdeklődést tekintve csökkenés figyelhető meg, -annak ellenére, hogy napjainkban a falu nagy részben megőrizte a hagyományos háztartások jellegét-, a csűrök elvesztésével a rurális falu képe megváltozik.

C. Porți / Kapuk

Au fost numărate 43 porți care au fost clasificate după trei categorii: tipologie, originalitate și starea de degradare. Cele trei categorii prezintă următoarele subcategorii:

43 kapu volt azonosítva, melyek a következők szerint csoportosulnak: típus, eredetiség és állapot. Ezen három kategória a köv. alkategóriákat tartalmazza:

A. Tipologie / Típus

A. porți simple țărănești

Szimpla, parasztos kapu

B. porți cu închidere deasupra la poarta mică

Kapu, fedett gyalogkapuval

C. porți cu închidere pe întreaga deschidere

Teljesen fedett kapu, a ház homlokzatából folytatólagosan

D. porți secuiești

Székelykapu

E. porți care imită tipologii tradiționale, dar parțial, din materiale neadecvate

Kapu, amely hagyományos tipológiákat imitál, de részben nem megfelelő anyagokból

F. porți care s-au realizat din materiale netradiționale cu aspect strident

Kirívó megjelenésű, nem hagyományos anyagokból készült kapu

G. porți aferente conacelor

Kúriákhoz tartozó kapu

B. Originalitate / Jelleg

• fără nicio intervenție

Eredeti, beavatkozás nélküli

• prezentând intervenții potrivite (de renovare)

Megfelelő beavatkozással (felújítás)

- prezentând intervenții nepotrivite (de alterare a arhitecturii inițiale)
Nem megfelelő beavatkozással

C. Stare fizică / Állapot

- bună / Jó
- medie / Átlagos
- rea / Rossz

Concluzii / Következtetések:

A. Tipologie / Típus

cca 51% - 22 porți simple țărănești

22 szimpla, parasztos kapu

0.00% - 0 porți cu închidere deasupra la poarta mică

0 kapu, fedett bejárati (kis)kapuval

0.00% - 0 porți cu închidere pe întreaga deschidere

0 teljesen fedett kapu, a ház homlokzatából folytatólagosan

cca 12% - 5 porți secuiești

5 Székelykapu

cca 16% - 7 porți care imită tipologii tradiționale, dar parțial, din materiale neadecvate

7 kapu, amely hagyományos tipológiákat imitál, de részben nem megfelelő anyagokból

cca 21%- 9 porți care s-au realizat din materiale netradiționale cu aspect strident

9 kirívó megjelenésű, nem hagyományos anyagokból készült kapu

0.00% - 0 porți aferente conacelor

0 Kúriákhoz tartozó kapu

B. Originalitate / Jelleg

cca 93% - 40 porți fără nicio intervenție

40 eredeti, beavatkozás nélküli

cca 2% - 1 poartă prezentând intervenții potrivite (de renovare)

1 megfelelő beavatkozással (felújítás)

cca 5% - 2 porți prezentând intervenții nepotrivite (de alterare a arhitecturii inițiale)

2 nem megfelelő beavatkozással

C. Stare fizică / Állapot

cca 37% - 16 porți în stare fizică bună

16 jó állapotú

cca 37% - 16 porți în stare fizică medie

16 átlagos állapotú

cca 26% - 11 porți în stare fizică rea

11 rossz állapotú

Din totalul de porți din satul Nicoleni un procent foarte mic – cca 12% sunt reprezentative pentru tipologia rurală a zonei, mai exact 5 porți secuiești tradiționale. Din păcate, peste o treime din porțile din sat – cca 37% sunt realizate din materiale neadecvate sau chiar stridente, alterând peisajul caracteristic zonei. În plus, marea majoritate a porților nu au fost niciodată modificate, fapt

ce a dus la degradarea a aproape două treimi din ele – cca 63%, din care aproape jumătate sunt deja în stare fizică proastă.

Körülbelül a kapuk 12%-át, az itteni falvak értékes, jellegzetes elemeiként lehet számba venni (5 db.székelykapu). Továbbá 37%-uk kirívó megjelenésű, nem hagyományos anyagokból készült, amik degradálják a faluképet. Ezen kívül a kapuk többségén soha nem végeztek módosításokat, ennek tudható be, hogy kétharmaduk degradálódott (63% kb.), melynek majdnem fele rendkívül rossz állapotban van.

D. Împrejmui / Kerítés

Au fost numărate 42 împrejmui aferente gospodăriilor care au fost clasificate după două categorii: tipologie și starea de degradare. Cele două categorii prezintă următoarele subcategorii:

42 portához tartozó kerítés volt azonosítva, melyek a következők szerint csoportosulnak: típus és állapot. Ezen kategóriák a köv. alkategóriákat tartalmazzák:

A. Tipologie / Típus

A. împrejmui simple țărănești

Szimpla, paraszti kerítés

B. împrejmui cu soclu tradițional

Kerítés hagyományos talapzaton

C. împrejmui care imită tipologii tradiționale, dar parțial, din materiale neadecvate

Kerítés, amely hagyományos tipológiákat imitál, de részben nem megfelelő anyagokból

D. împrejmui care s-au realizat din materiale netradiționale cu aspect strident

Kirívó megjelenésű, nem hagyományos anyagokból készült kerítés

E. împrejmui aferente conacelor din zidărie plină

Kúriákhoz tartozó tömör falazatú kerítés

B. Stare fizică / Állapot

• bună / Jó

• medie / Átlagos

• rea / Rossz

Concluzii / Következtetések:

A. Tipologie / Típus

cca 50% - 21 împrejmui simple țărănești

21 szimpla, paraszti kerítés

cca 5% - 2 împrejmui cu soclu tradițional

2 kerítés hagyományos talapzaton

cca 21% - 9 împrejmui care imită tipologii tradiționale, dar parțial, din materiale neadecvate

9 kerítés, amely hagyományos tipológiákat imitál, de részben nem megfelelő anyagokból

cca 24% - 10 împrejmui care s-au realizat din materiale netradiționale cu aspect strident

10 Kirívó megjelenésű, nem hagyományos anyagokból készült kerítés

0.00% - 0 împrejmui aferente conacelor din zidărie plină

0 Kúriákhoz tartozó tömör falazatú kerítés

B. Stare fizică / Állapot

cca 43% - 18 împrejmuiri în stare fizică bună

18 jó állapotú

cca 31% - 13 împrejmuiri în stare fizică medie

13 átlagos állapotú

cca 26% - 11 împrejmuiri în stare fizică rea

11 rossz állapotú

Imaginea satului Nicoleni este alterată în proporție de cca 45% împrejmuiri realizate din materiale neadecvate, cu aspect strident sau imitând tipologii tradiționale, în timp ce restul este compus din împrejmuiri simple sau cu soclu. Nici starea fizică a împrejmuirilor nu este tocmai bună, un sfert din ele fiind în stare rea și alte cca 31% în curs de alterare.

Székelyszentmiklós képe (jellege) megváltozott, amely a kirívó megjelenésű, nem hagyományos anyagokból készült kerítéseknek (45%) tudható be. A többi szimpla falusi vagy talapzattal rendelkező kerítés, , építészeti szempontból értékes. A kerítések állapota átlagos, negyedük rossz állapotban van és 31%-uk folyamatosan romlik.

Összegzésként elmondható, hogy a székelyszentmiklósi kerítések nem tükrözik a falvak tradicionális, sajátos elemeit.

E. Fântâni / Kutak

Au fost numărate 27 fântâni aferente gospodăriilor care au fost clasificate după trei categorii: tipologie, originalitate și stare de degradare. Cele trei categorii prezintă următoarele subcategorii:

27 kút volt azonosítva, melyek a következők szerint csoportosulnak: típus, eredetiség és állapot. Ezen három kategória a köv. alkategóriákat tartalmazza:

A. Tipologie / Típus

A. Fântână cu roată / kerekeskút

B. Fântână cu cumpănă / gémeskút

B. Originalitate / Jelleg

•fără nicio intervenție

Eredeti, beavatkozás nélküli

•prezentând intervenții potrivite (de renovare)

Megfelelő beavatkozással (felújítás)

•prezentând intervenții nepotrivite (de alterare a arhitecturii inițiale)

Nem megfelelő beavatkozással (módosítja az eredeti architektúrát)

C. Stare fizică / Állapot

• bună / Jó

• medie / Átlagos

• rea / Rossz

Concluzii / Következtetések:

A. Tipologie / Típus

cca 93% - 25 fântâni cu roată / 25 kerekeskút

cca 7 % - 2 fântâni cu cumpănă / 2 gémeskút

B. Originalitate / Jelleg

cca 56% -15 fântâni fără nicio intervenție

Eredeti, beavatkozás nélküli kút

cca 7% - 2 fântâni prezentând intervenții potrivite (de renovare)

megfelelő beavatkozással (felújítás)

cca 37% - 10 fântâni prezentând intervenții nepotrivite (de alterare a arhitecturii inițiale)

nem megfelelő beavatkozással (módosítja az eredeti architektúrát)

C. Stare fizică / Állapot

cca 22% - 6 fântâni în stare fizică bună / jó állapotú kút

cca 37% - 10 fântâni în stare fizică medie / átlagos állapotú kút

cca 41% - 11 fântâni în stare fizică rea / rossz állapotban levő kút

Mai bine de jumătate din casele din Nicoleni dețin o fântână, marea majoritate – cca 93% cu roată. Numai 2 fântâni cu cumpănă au mai ramas în sat, vestigii ale perioadei arhaice. Din păcate, în procent destul de mare – cca 37% fântânile satului au fost alterate prin modificări nepotrivite, iar în prezent sub un sfert din total mai sunt în stare bună. Cele mai multe din ele, cca 41% sunt deja în stare fizică rea și o bună altă parte, cca 37% se vor degrada și ele în anii ce urmează, fără intervenții corespunzătoare.

Rezultă că, datorită posibilităților moderne de aprovizionare, fântâna va dispărea ușor-ușor din viața satului Nicoleni, modificând aspectul tradițional al gospodăriilor.

Székelyszentmiklóson az emberek több mint fele rendelkezik kúttal, nagy részben kerekeskúttal (93%). Csak két gémeskúttal rendelkezik a falu, melyek maradványai a rurális hargitai tipológia idejéből. Sajnos, egy elég nagy százalékban (37%), a kutak állapota a nem megfelelő módosítások miatt csak romlott, és jelenleg kevesebb mint egynegyedük van jó állapotban. A legtöbbször (41%) már rossz állapotban van és a másik nagy többség (37%) beavatkozás nélkül degradálódni fog.

Összességként elmondható, hogy köszönhetően a modern ellátási lehetőségeknek, a kút lassan-lassan ki fog halni Székelyszentmiklós életéből, módosítva ezáltal a háztartások hagyományos jellegét.

F. Clădiri anexe pentru utilaje, clădiri anexe pentru depozitare, cuptoare, wc in curte, stup de albine, morminte și opere comemorative de război Melléképületek, tározók, kemencék, árnyékszék, méhkaptár, hadisírok és megemlékező alkotások

Au fost numărate 0 anexe pentru utilaje, 33 clădiri anexe pentru depozitare, 3 cuptoare, 40 WC-uri în curte, 2 stupi de albine, 0 monumente vizibil din strada, 0 fantani accesibile de pe domeniul public.

Azonosítva lett 0 mezőgazdasági épület gépeknek, 33 tározó, 3 kemence, 40 fa-WC, 2 méhkaptár, 0 megemlékező alkotás, 0 az utcán (közterületen) található kút.

5. MONUMENTE ȘI SITURI ARHEOLOGICE / MŰEMLÉKEK ÉS RÉGÉSZETI HELYEK

S-au identificat următoarele monumente istorice, conform listei monumentelor istorice din 2010, publicată de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național:

Azonosítva lettek a következő műemlékek, a Kulturális Minisztérium által, 2010-ben megjelentetett műemléklista szerint:

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
150	HR-I-s-B-12687	Situl arheologic Nicoleni - Csűrös /Som-áj	sat NICOLENI și sat ȘIMONEȘTI; comuna ȘIMONEȘTI	„Csűrös” - „Som-áj” la marginea intravilanului	-
151	HR-I-m-B-12687.01	Așezare	sat NICOLENI și sat ȘIMONEȘTI; comuna ȘIMONEȘTI	„Csűrös” - „Som-áj” la marginea intravilanului	Epoca bronzului târziu, Cultura Noua
152	HR-I-m-B-12687.02	Așezare	sat NICOLENI și sat ȘIMONEȘTI; comuna ȘIMONEȘTI	„Csűrös” - „Som-áj” la marginea intravilanului	Epoca bronzului mijlociu, Cultura Wietenberg
153	HR-I-m-B-12687.03	Așezare	sat NICOLENI și sat ȘIMONEȘTI; comuna ȘIMONEȘTI	„Csűrös” - „Som-áj” la marginea intravilanului	Neolitic, Cultura Coțofeni

6. ELEMENTE PROPUSE PENTRU PROTECȚIE LOCALĂ / HELYI VÉDELEMRE KIJELÖLT ELEMEEK

Toate gospodăriile secuiești tradiționale sunt propuse pentru protecție locală.

Az összes hagyományos székely porta ki lett jelölve helyi védelemre.

Toate șurele tradiționale realizate folosind materiale precum lemn, cărămidă, piatră, țiglă și șindrilă sunt propuse pentru protecție locală.

Az összes hagyományos (fa, téglá, kő, cserép, valamint zsindey) anyagokból épült csűr ki lett jelölve helyi védelemre.

Toate casele tradiționale vechi sunt propuse pentru protecție locală.

Minden hagyományos, régi ház ki lett jelölve helyi védelemre.

Toate porțile tradiționale sunt propuse pentru protecție locală.

Minden hagyományos kapu ki lett jelölve helyi védelemre

Toate fântânile cu roată și fântânile cu cumpănă realizate folosind materiale tradiționale (lemn, țiglă, șindrilă) sunt propuse pentru protecție locală.

Minden kerekes, valamint gémeskút, mely anyaghasználata hagyományos (mint: fa, cserép, zsindey) ki lett jelölve helyi védelemre.

Toate anexele (porumbar, cuptor, bucătărie de vară, etc) realizate din materiale tradiționale (lemn, cărămidă, țiglă) sunt propuse pentru protecție locală.

Minden melléképület (kemence, sütő, stb.), mely anyaghasználata hagyományos (mint: fa, téglá, cserép) ki lett jelölve helyi védelemre.

Detalierea capitoului se regăsește în regulamentul local de urbanism.

A részletek megtalálhatóak a helyi urbanisztikai szabályzatban.

7. ELEMENTE VALOROASE / ÉRTÉKES ELEMEEK

S-au identificat 15 elemente valoroase care descriu în modul cel mai fidel tipologiile existente și autenticitatea satului Nicoleni.

15 értékes elem lett azonosítva, melyek pontos képet adnak az itt élő tipológiákról, valamint Székelyszentmiklós eredetiségét tükrözik.

- nr. 3 – gospodărie/ porta
- nr. 7 – gospodărie/ porta
- nr. 15 – gospodărie, poarta, sura/ porta, kapu, csűr
- nr. 22 – gospodărie/ porta
- nr. 24 – casă/ ház
- nr. 29 – gospodărie/ porta
- nr. 34 – gospodărie/ porta
- nr. 38 – biserică/ templom
- nr. 40 – casă/ ház
- nr. 42 – gospodărie/ porta
- nr. 44 – casă/ ház
- fragment de stradă 1/ utcarész 1
- fragment de stradă 2/ utcarész 2

NOTA: În realizarea releveelor din fișele de cartare ale elementelor valoroase, se ia în considerare un grad de aproximare în ceea ce privește compartimentările interioare ale construcțiilor, respectiv anexele existente în cadrul gospodăriilor, întrucât o serie din aceste spații studiate nu au fost accesibile, pentru o documentare în detaliu

MEGJEGYZÉS: az értékes elemek adatlapjaihoz készült felméréseknél az épületek belső feltérképezése, valamint a porták egyes melléképületeinek funkcionális meghatározása hozzávetőleges, mivel a tanulmányozott területek egy része nem volt elérhető egy részletes dokumentációhoz.

Întocmit:

arh. **Bălan Ioan**
urb.peis.**Ioana Mircea**